

Gudstjeneste i Skævinge & Lille Lyngby Kirke

den 17. juni 2018

Kirkedag: 3.s.e.Trin/B

Tekst: Es 65,1-2; Ef 2,17-22; Luk 15,11-32

Salmer:

SK: 726 * 450 * 570 * 167 * 474 * 62

LL: 726 * 332 * 570 * 167 * 474 * 62

En midaldrende mand dør. Hans forældre lever, og er selvfølgelig lidt oppe i årene. Dødsfaldet sætter mange modsatrettede følelser i gang hos forældrene. De føler sorg og savn, lettelse og befrielse. Og godt blandet sammen bliver det til frustration. For kan man tillade sig at være lettet, når ens barn dør? Og burde vi ikke gå ud af livet i den rækkefølge, vi kommer ind i det? Det er ikke nemt.

Det har heller ikke været nemt at være forældre til sønnen. Solstrålehistorierne fra sønnens liv er hurtigt gjort op og går for størstedelen af dem helt tilbage til de tidlige barndomsår. Til gengæld kan der tales i dagevis om problemer, udfordringer, konflikter – alt sammen noget, der konstant har givet forældrene bekymringer og uro. Og midt i alt dette, midt i hele denne rutsjetur af følelser, hvor det kan være svært at savne et menneske, som al anstændighed siger, at man bør savne, midt i alt dette siger moderen helt oprigtigt: Ja, men han var dog min dreng.

Denne begivenhed fra det virkelige liv kom til mig, på et tidspunkt i ugens løb ved gennemlæsningen af lignelsen, Jesus fortæller. Sådan kunne faderen også have sagt til den ældste søn om den yngste: Ja, men han var dog min dreng. Faderen i lignelsen – og moderen i virkelighedens begivenhed – minder om, hvor stærke kærlighedsbånd, der knyttes mellem børn og

forældre, blot ved det, at vi er børn og forældre. Og selv om vi giver dette forhold næsten umulige og urimelige betingelser og muligheder, så består der noget, der ikke sådan lader sig fornægte. Når Jesus fortæller denne lignelse, så rammer han derfor også noget meget dybt og meget eksistentielt i det at være menneske og knyttet til hinanden. Jesus rammer med sine ord helt ind i hjertekulen i lignelsen om den fortabte søn. Eller hvad denne lignelse nu hedder.

Sidste efterår sad jeg til et seminar i Oslo, og emnet var lignelse og deres brug i kirkeligt børnearbejde. Og her kom det blandt andet frem, at nordmænd, den norske kirke, kan ganske enkelt ikke finde ud af, hvad titlen er på denne lignelse. Det havde altså også været nemmere, hvis Jesus havde sagt: Jeg vil fortælle Jer lignelsen om... Men det sagde Jesus ikke. Han gik lige på. Titlen *Den fortabte søn* er væsentlig senere end selve teksten. Altså ikke fra Jesus selv.

Men i Norge har de altså problemer. For burde den ikke rettelig hedder *De fortabte sønner*? Eller, hvem er egentlig den fortabte søn, for er det ikke snarere den ældste søn end den yngste, som dog nok er ham, vi kommer til at tænke mest på ved betegnelsen 'fortabt'? Men måske skulle den hellere hedde *Den lykkelige far*? For han har jo unægtelig grund til at være lykkelig, trods tidligere tiders bekymringer og uro.

Jeg møder faktisk også mennesker herhjemme, og ikke kun i Norge, der kalder denne lignelse lidt forskelligt. Og når vi kan have vore tvivl om titlen, så skyldes tvivlen, at vi har mulighed for at lægge tyngdepunktet forskellige steder i lignelsen, eller det, at den ligefrem har forskellige pointer.

Den ene pointe er med fokus på den yngste søn, der rejser ud. Hans opførsel er helt utilstødelig, og i Jesu samtid fuldstændig

utilgivelig. Det er uhørt, at en søn opfører sig sådan, og så oven i købet kan vende hjem igen. Det leder til den anden pointe, nemlig faderen. Det er i anstændighedens navn uhørt, at en far, der er blevet så nedværdiget af sin søn, så uforbeholdent tager ham til nåde. Faderen er i samtiden så grænsesprængende, som kun den vildeste fantasi kan rumme, og enhver far med blot en lille smule anstændighed og selvrespekt ville aldrig opføre sig således. Tværtimod, sønnen ville for evigt være død for ham. Han ville aldrig stå og sige: Ja, men han var dog min dreng. Hvis nogen ville spørge til hans bortrejste søn, så ville han spørge: Hvilken søn? Jeg har kun en søn, og han er lige nu ude i marken. Sådan ville en far opføre sig i det offentlige rum og i det religiøse rum, men aldrig i hjerterummet.

Men måske er pointen på den ældre søn, der klandrer sin far for aldrig at have påskønnet hans gode opførsel og trofasthed. Han står der med al sin selvtretfærdighed, og må se den slået af sin yngre bror tilbagevenden fra uretfærdighed, utilstedelighed, usædelighed og i det hele taget amoralske forfald. Men er det ikke ham, der bliver den fortabte, da han ikke kan gå ind til festen for ham, hvorom faderen siger: Ja, men han var dog min dreng! Hvor lægger vi tyngdepunktet?

Hvor lægger Jesus tyngdepunktet? Det er jo det helt vigtige. Lignelser handler aldrig om mennesker. Jo, de handler om mennesker, fordi de handler om, hvordan Gud forholder sig til mennesker. Mennesker er aldrig grundled i Jesu lignelser. Det er kun i nogle ganske få tilfælde. Generelt handler Jesu lignelser om Gud. Jesu lignelser er derfor heller ikke moralprædikener, hvor vi kan pege fingre ad hinanden eller møder løftede pegefingre. Det er også kun i ganske få tilfælde, at vi kan bruge lignelserne til dette.

At det ikke er moralprædikener eller etiske programerklæringer fra Jesus, skyldes, at når det handler om menneskers forhold til Gud, så kan vi ikke bruge vor moralske eller etiske retfærdighedsopfattelse eller -gerninger til noget som helst. Stiller vi os op overfor Gud med alle vores gode gerninger og gode intentioner, så siger Gud til os: ”Det kan du godt pakke sammen. Det kan jeg ikke bruge til en disse. Der er ikke noget af det, du kan rose dig af overfor mig.” Derfor bliver den ældre søn også fejlet af bordet i sine argumenter.

Derfor skal vi blive som den yngste søn, hvis lignelsen handler om os. Vi skal ikke formøble alt i total amoral og svirren. Nej, vi skal ydmyge os og erkende vore fejl, vor synd, som den yngste søn selv siger. Vi skal erkende, at vi har jo hjulpet nogle af vore næste, men selvfølgelig er der også nogle, vi sprang over. Vi skal erkende, at selvfølgelig så er vi ikke helt og fuldstændigt efter bogen, for vi har da svigtet, handlet overilet, begæret og være selviske, nogle gange. En sådan erkendelse er den værste omgang hykleri, der kan tænkes. Det er topmålet af selvretfærdig selvhævdelse og selvscenesættelse. Og der er ingen berøringspunkter med den yngste søns erkendelse af sin synd mod faderen og mod himlen, og heller ikke i hans bodsgang hjem til faderen.

Den yngre søns erkendelse er, at han overhovedet ingen rettigheder har, og ikke kan have nogen som helst begrundelse for at blive taget til nåde. Han er uværdig, fortabt, fordømt, som søn og som menneske. Ikke på grund af hans amoralske opførsel, men på grund af hans brud på troskabsforholdet til og fællesskabet med faderen. Han kan kun håbe på nåde, men han har ingen grund til bebrejdelse, hvis han bliver vist på porten. Lignelsen er en fortælling om, at det er kun i fællesskab med Gud, at vi kan være i Guds nåde. Altså for sønnens vedkommende hjemme. Det er en lignelse om, at det er kun i

det at være sammen, at kærligheden kan udfoldes, og det er dét kærligheden har forventning om. Det er dét, Gud kigger efter, når Han som faderen kigger efter sin søn. Og det er ud af dette, at kærlighedens gerninger så udspringer. Kærlighedens gerninger betinger aldrig dette, for så handler det blot om lydighed og lovretfærdighed. Det kan enhver leve op til, endda uden mindste gran af kærlighed. Men det er kærlighedens afhængighed og nødvendighed som udgangspunkt og begrundelse, der konstituerer fællesskabet med fader og søn, mellem mennesker og Gud.

Og det er Gud, der sætter det i værk, på samme måde, som det er forældre, der sætter børn i værk/i verden plejer vi at sige. Det kommer fra Gud, og vi skal blot vende hjem til det. Og da handler Gud netop i den kærlighed, der siger: ja, men han var dog min dreng. Gud handler ikke som den lovretfærdige fader med sin anseelse og respekt i behold. Gud handler i hjertet. For Gud elsker i hjertet. Og Gud vil, at Hans kærlighed når vore hjerter. Og hvor det sker, da er der fest i Himlen med fedekalv, prægtige klæder og ren og hel glæde.

Så hvad hedder lignelsen? Jeg tror det er lignelsen om Guds nåde mod dig og mig.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen